

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

<p>РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринков. 10, II. п. п. Конто почт. шлюх. 143.322</p> <p>Адреса для телеграм: — „Діло“, Львів.</p> <p>Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем Рукописи не звертаються.</p>	<p>ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4.50 год.</p> <p>За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7.50 ал., Німеччині 7.50 ал., Швейцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 15 лей, Болгарії 7.50 ал., Австрії 7.50 ал. — Зміна адреси 1 год.</p>	<p>В СПРАВІ ОГолошень ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ</p> <p>ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.</p>
--	---	---

На двох бігунах.

Львів, 26. листопада 1927.

На двох бігунах східної половини Європи, на двох кінцях широкого смуги між Західною Європою і Радянською Унією, між Чорним Морем і Балтикою, раптом з'явилася і закипіла. В двох протилежних осередках цієї широкого смуги засталися події, які створюють стан неспокою і тривоги, а в далішій перспективі стан всяких невідомостей. Букарешт і Вільно — це ті два запальні осередки, ось ті дві точки, які в недалекій будучині розтягнуться в криваву боротьбу і можливо війни.

В столиці Румунії помер нагло — можна сказати — під операційним ножом Іван Братіану, творець „великої Румунії“, чотироразовий прем'єр її уряду, фактичний румунський диктатор з останніх літ. Братіану „осиротив“ Румунію в найкритичнішому моменті, напередодні внутрішньої домашньої війни за династичну спадщину в Румунії. Ця людина назва не даром припала йому в участі, ніхто інший, тільки Братіану був сторонником, пропагандистом і виконавцем — так сказати — гієністичної політики. В 1913 в зенітській кинувся він на знесення Балканською війною і окровавленою Болгарією, щоби відірвати від неї Добруджу. В січні 1916 р., коли міркував, що централістичні держави є вже обезсилені, приступив до війни. Однак важко завівся у своїх рахунках. Австро-німецькі війська заняли більшу частину Румунії, що спонукало наступника Братіану — Маргіліомана заключити мир у травні 1917 р. Поступаючи центральним державам, Румунія, будучи по втоптаній стежці гієнізму, використувала революційний потік і важке положення Української Центральної Ради і перервала анексію Бессарабії. Захитання провади центральних держав повернуло в Румунії владу Братіану. Випробований способом захоплення Сімеїгород, Буховину і частину Банату. Так у круглі пригожих обставинах, майже без ніяких зусиль з боку незграбної і відсталого Румунії, powstała „велика Румунія“. Захитання великої території в значній мірі з чужоземним населенням було справою легкою, але об'єднати їх з „латинським“ племенем доволі важко з огляду на відсталість регату (передмістя Румунії) і загарбаних територій, що стояли на вищому ступні економічного й економічного розвитку. Румунія — це безнастанні тертя і боротьба між „приєднаними“ країнами і варварським регатом. Уніфікація „великої Румунії“ переважала Братіану, провідник ліберальної партії, всіма засобами насильства, терору і провокації. Воєнне завдання, яке до винищення Букарешта і на північній Букарешті, достаточного свідчить про „ліберальний“ характер „великої Румунії“. Покинемо вже те, що той „ліберальний“ знівечив все надбання „чужоземної“ боротьби по смерті короля Фердинанда і відновлення престолу князя Карла до румунського престолу. Братіану, переважно відомими засобами, знівечив більшість при допомозі

нечуваних шахрайств і терору, поставив самодержавно правити Румунією. По лінії цього „ліберального“ самодержавства створено й регенційну раду, в якій рішачий голос застеріг Братіану для себе. Опозиція, не могла погодитися зі всеволодою Братіану, використала карлістичний рух і повела широку акцію в краю за поворотом кн. Карла, рахуючись з тим, що серед загального замішання і крутіжувдасться повалити цього „ліберального“ диктатора. Які розміри прийняв опозиційний і карлістичний рух, важко поки-що оцінити, бо по суті Румунія завдяки превенційно-репресійним заходам уряду фактично відрізнана від світа. Процес Мануйлеску — це тільки слабкий відгомін дійсного стану річей в Румунії.

Ненадійна смерть „парламентарного“ диктатора позбавляє „династію“ Братіанів головної опори її влади. Хоч тимчасово керму уряду обняв брат померлого Вентіля Братіану, то без сумніву це вже не те. Авторитет померлого, як творця „великої Румунії“ всетаки був великий і тим сминив він опозицію. Сьогодні не стало головного звена румунського „лібералізму“ а через те відкриваються на території близького Балкану всякі можливості. Внутрішньо може там вибухнути боротьба між опозицією і штучною ліберальною більшістю, між прихильниками „заповіту“ короля Фердинанда і сторонниками кн. Карла. Без сумніву, що й глоблені народи піднесуть голову. Зовнішньо може знову виринути неполадана справа Бессарабії. Від хвилі смерті Івана Братіану починається нова доба в історії повоєнної Румунії.

Та ще більш повзучий гордійський вузол зав'язався на півночі. Після відповідної підготовки несподівано явився в Вільні марш. Пілсудський в супроводі ад'ютантів, міністрів Залеського і Кноля, дипломатичних послів Патека і Лукашевича, нач. східного відділу Голука й інших, щоби на виленьському терені відбутися конференція в литовській справі. Офіційно подається, що ніби то виленьська нарада мала на меті з'ясувати й устійнити поведінку Польщі на терені Ліги Націй у зв'язку з меморіалом Вальдемараса в справі польських репресій. Одночасно змагання Польщі зводяться до скромних меж: зліквідувати теоретичний воєнний стан, що існує між Литвою і Польщею. Але превенційні кроки польського уряду не вказують на таку скромну мету виленьських відвідів і відбуті там конференції. Не відступаючи назад до минулих подій і відносин, годиться тільки згадати безпідставні арешти литовських діячів і замкнення литовських шкіл на терені Виленьщини. Колиж ці безпричинні репресії не дали бажаного вислідку, не захитали стоїцтва Вальдемараса і не пхнули його до акції репресій, тоді заініціювано в Ризі зїзд литовської еміграції з у частю пенесівців і представників „Визволення“. В дальшому розвитку цієї ідеї об'єднання „польської і литовської демократії“ створено емігрантську базу для литовської еміграції на терені Виленьщини. Те все доповнює виленьська конференція під проводом марш. Пілсудського, який експонується тільки в дуже виїзкових і незвичайно важливих подіях.

І шов діється в Вільні, з якого

розпускається поголоски про майбутній виїзд марш. Пілсудського до Женеві в справі припинення воєнного стану між Литвою і Польщею? Марш Пілсудський приготується до своєї дипломатичної місії, працюючи в штабі 19 дивізії, тав. литовсько-білоруської, що свого часу під проводом ген. Желіговського „самочинно“ заняла Вільно. Далі виленьська нарада „турбується“, що зробити з литовськими вояками і поліцаями, що масово втікають до Польщі і в повному озброєнні парадують по вулицях Вильна. А одночасно „самочинний“ ген. Желіговський перейшов в „стан спочинку“, себ-то офіційно звільнився з польського війська. В парі з тим говориться про створення литовського емігрантського уряду на території Польщі. У зв'язку з недалекими союзовими виборами польські демократичні партії приймають „краєвий“ принцип, виступаючи проти централізму.

На канві цієї низки фактів, поголосок і намірів, у зв'язку з виленьською конференцією ставимо звучать слова виленьського „Слова“:

Виборчі натяки і познаки.

(Від лівого кореспондента)

1. лівий, 27. листопада 1927.

Нетільки в польській Річпосполитій — видно це й з „Діла“ — пахне недалекими виборами: пахне ними і то як це! також у трьох великих краях західної Європи.

Зосібна пахне ними у Франції, а принаймні тут, у Парижі.

Ідете собі великими бульварами, несе вас потік людський, заголомшує стукіт машин і рев автомобільних труб, задихується випарами бензину — аж раптом: гов! Широкий хідник загачений юрбою: що таке? Висока стіна з дошок, що відгороджує мулярську працю від вулиці, заліплена на просторі кількох квадратних сажнів рисунками і написами. Рисунки показують глядачеві, які невзгодни й страхотні ждуть чесного й робучого француз, якщо у виборах найближчого року переможе лівий картель — перетеча, мовляв, комунізму, більшовизму, революції, різні, грабіжні. А написи більш або менш дотепно і їдко ще й пояснюють і без того вже проречисті рисунки. Юрба стоїть і студіює мальоване й писане.

Це перші познаки виборчих підготівок правого, націоналістичного блоку. Інтензивність їх пригадує парижанам передвиборчу пропаганду з часу Клеманса 1919 р., яка вела була до палати послів „національну“ більшість.

Ліві підготівки досі на вулицях менше помітні. А не на вулицях? В сутінках льож, в комітетах партій, в кабінетах банків? Покищо найбільшою подією був тут вибір на голову радикально-соціалістичної партії визначного масона і радикально в лівій бік зорієнтованого посла Даладіє. Пуанкаре, кажуть, робить усе, що було в його силах, аби вибір цей перепинити, однак Даладіє таки вийшов головою найбільшої французької партії, яку можна би порівняти — що-до численого бодай значіння — з нашим УНДО-ям.

Потраплять парламентарні вибори

„Хочемо привернення унії, хочемо економії Вильна з Ковном, але реалізації цієї програми вимагає кроків енергійних рішучих, записованих“.

Ось що є головною метою: єдності Вильна і Ковна! І додає ще цей орган, що є без сумніву півофіційною тубою в справі виленької і взагалі литовської (в історичному розумінні) політики, що в тій справі Польща має вільну руку. Ніхто й у литовській справі не зв'язує рук, бо Рад. Союз не в силі активно протиставитися енергійній польській політиці у відношенні до Литви, а Німеччина саме підчас виленької конференції підписала торговельний договір з Польщею.

Отже дорога відкрита. Але чи так воно справді, треба сумніватися. Така, чи інша (маємо на думі суть, а не форму) анексія Литви порушує важливі інтереси Рад. Союзу і Німеччини. Тому сумнівами є, чи „енергійній“ політиці Польщі в литовській справі схочуть ці два великани приглядатися зі заложеними руками. Та так чи інакше на півночі зав'язався твердий гордійський вузол, який може спричинити нову заверюху.

II.

Помітне враження викликає тут висіди недавніх виборів громадських в Англії і частинних виборів у Німеччині. Імовірно не остануться вони без впливу на французького виборця.

Громадські вибори в Англії заподіають поворот славетного маятника. Та не до лібералів він пахлюється. Сподіванки Лойда Джорджа пірнули в воду. Покористається зміною прилюдної думки в Англії партія праці — якщо аміна ця піде ширше й глибше.

Англійські політичні досвіди, кажуть, що уряд, який тратить свою силу в країні, тратить теж багато своєї поваги на зверх, перед заграницею. Громадські вибори захитали осьтак тривалість теперішнього уряду; щоб її назад добути, мусів би уряд Болдвіна розаязати парламент і перевести нові вибори. Таким чином 1928 рік бачив би нові вибори також в Англії.

На ці саме вибори і на зворот на ліво у Франції й Англії й рахує тепер Штреземан може ще більше ніж Черин. У рахунках цих є, здається, ключ розуміння поміркованості Штреземанівської політики в останніх роках. Успіх лівих у Франції і в Англії ще раз оправдав би цю політику; Штреземан жде його, щоб виставити формальне домагання опорожнення Надренщини, ревізії плану Доза, може й рівності в озброєнні (чи то пак озброєнні) між Францією і Німеччиною.

У виборчому році 1928 будуть у грі постанови версайського миру й плану Доза та й взагалі результати

айни. Як наслідок дальший, та природний й неминучий, можливого завороту в лівий бік можна без перебільшення запропорювати зусилля до переміни територіального статусу Європи.

Не нас, підпримних, мала би за це голова боліти.

III.

Після Гамбурга й Ольденбурга перевели у себе місцеві вибори Бремені й Гесіа. Виследи їх пішли явно в ліву сторону. Супроти того не можна не ставити собі питання, чи немає в цьому прогнози для відновлення Райдетагу в 1928 році.

Правда, в інших виборчих рамках тенденція ця може й не повторитися. Та на всякий спосіб не сила нині обчислити її напруженість. Ліви мучуть здобути нові мандати, а всі таки не досягнути більшості в палаті. Дехто надіється саме такого вислуду виборів в Англії, але хто нині може це знати!

А колиб у Німеччині знов прийшла до рішучого голосу соціал-демократія, як то було в першому післявоєнному періоді? Конечь кінця воно можливе.

Соціальні демократи ймовірно знов дуже швидко зруйнували би німецькі фінанси й підорвали би цю золоту валюту. Вони в тому виявлялися справжніми мстителями як у Німеччині, так і в Австрії. В заграничній діяльній воно означало би упадок пляну Доза.

Таким чином вірителі Німеччини, а французан засібна, все товчуться поміж двома родами німецьких урядів: з одного боку уряди праві, буржуазні — вони ставлять на логі захитаній німецький скарб, але не виявляють надмірного захоплення до сплачування репарацій; з другого боку уряди ліві, соціалістичні й демократичні — вони божаться й кленуться, що хотять алатити репарацій, та їх економічно-фінансова програма така, що від неї подохнув би найкращий в світі державний скарб.

А третого роду урядів у Німеччині нема, і не може бути.

В. Левинський.

За океаном.

Фінансовий звіт Об'єднання за рік 1927.

Недавно подали ми попереднє повідомлення в IV. Конгресу Об'єднання Українських Організацій в Америці, який відбувся 26. м. м. в Філадельфії й опублікували всі важливі резолюції, ухвалені цим українським парламентом у Злучених Державах. Сьогодні перед нами коротко фінансовий звіт Об'єднання за 1927 рік, себто ту грошову допомогу, яку дістає від Об'єднання старий край.

Звітний рік Об'єднання за мін. рік починається від жовтня. І ось за час від жовтня 1926 до 20. жовтня 1927 приходить Об'єднання виносили 21.915.32 доларів, розходили за той час винесли 20.254.80 доларів, у касі лишилося 1.660.52 доларів. Із розходою суми 20.254.80 дол. вислано на Рідну Школу 3.150 дол., на інвалідів 2200, на „Дім інвалідів“ (окремо) 1.600, на політичних в'язнів 1.600, на пам'ятник Франка 675, на Т-во „Прогресива“ у Львові 650, на євротрі 655, письменникам і журналістам 610 дол., на паризький процес 414, на „Народний Дім“ у Сяноці 355 дол., на видання творів Франка 300, на Ремісничу Бурсу у Львові 300, абрика для села Матинева 200, на українську пресу 175, вдові по пок. Вітовським 105, на Національний Музей у Львові 100, на Наук. Т-во ім. Шевченка у Львові 75, на гімназію в Чорткові 75, на дім в Ярославі 67, на Рідну Школу в Бережанах 50, на допомогу стрільцям 50, на пам'ятник Шевченка в Києві 50, на Центр. Союз українського студентства 50, на Народний Дім у Яворові 50, на захист для письменників 25, на Нар. Дім у Чорткові 25, на „Прогресива“ в Мелні 25, на Нар. Дім у Холмі 25, решта ще дрібніші жертви, кошти переселення грошей до краю, кошти ведення канцелярії, поштової марки, друку протестів і т. п. Допомоги вислано на найнекучіші потреби в краю, при чому респектовано й волю жертводавців, які прислали до Об'єднання також гроші на різні місцеві цілі.

Цікаво побачити поглянути на жертвенність америландських українців у поодиноких місяцях. Приплив жертв до Об'єднання був найслабший в місяцях: серпні (838.82 дол.), липні (865.92), квітні (944.88), травні (1.080.10), а також в місяцях жовтні-листопаді 1926 р. (разом 1.710.75 дол.). Інші місяці були далеко кращі. Так у грудні 1926 р. Об'єднання вибрало 1.701.92 дол., в січні 1927 р. 2.167.52, в жовтні 3.240.58, в березні 1.438.07, у червні 2.108.85 у вересні 1.351.57, а в жовтні (до 20-го) 3.495.78 дол.

Коли порівняти припливи Об'єднання в останніх трьох роках, то в 1925-ому році воно вибрало 19.679.23 дол., а в 1926-ому році 17.816.51 дол., а в 1927-ому році, як уже подамо вище, 21.915.32 дол. Разом отже в цих трьох роках вплинуло до Об'єднання 59.411.06 дол. З тієї суми вислано

до краю: в 1925 р. 16.223.57 дол., в 1926 р. 13.985.05 дол., в 1927 р. 19.777.00 дол. Разом за три роки: 51.937.12 дол. В анотованому році Об'єднання зуміло на видатки на діловодство, які обмежено до необхідних неоплатностей, усього 477.20 дол., себто мало то більше як 2 при загального приходу.

Наведені цифри говорять краще за все про ту велику роботу, яку виконує за океаном Об'єднання українських національних Організацій. Ідейним, нестомним керівництвом Об'єднання належить дієво найбільше призначення і найбільша подяка на їх важку, але таку плідновою працю.

Польські розбишани.

Сенсаційний процес у Парижі. — Розбишани й їх вчинки. — „Оборонець Львова“ членом розбишацької ватаги. — Важке становище прокуратора. — Між дипломатією й дійсністю.

Париж, в листопаді 1927.

Париж має нову сенсацію. Яскраву і болоту, сенсацію специфічної закраски. Від трьох тижнів жива паризька преса переповнена звітами з процесу, що фігурує під загальною назвою „Bandits polonais“. Поруч звітів зустрічаємо там супровідні статистики і „портрети“ героїв нашого часу.

Перед судом у Палаті Справедливості засідає пачка кривавих розбишак, емаляція злочинців із 400-тисячної польської заробіткової еміграції у Франції. Судячи по „портретам“ є це різні примірки злочинців. Реєстр їх „бравурних“ вчинків довгий й обємистий. Поруч цілої низки крадіж, вломів і бандитських нападів, на перший план висувается огидне вбивство, довершене бандитами з початком 1925 р. на багатій бабусі Кюрі в поїзості Шальвінь.

Ватажком цих розбишак є Владислав Зінчук із своєю „коханкою“ Зосєю Верник. Зінчук мав прекрасний псевдонім „Атлет“, другий в черзі розбишак — Паховський адоволявся менш ефектним псевдонімом „Бородач“. Високий стаж злочинності припадає на долю Гоголевського, Скоповича, Пежгули, Суміського, Заткевича, Зака й інших. Деякі з них мають багату розбишацьку минувшину, але є й новинки, які розпочали своє ремесло аж на французькій землі. 6 жовтня менше або більше „інтелігентні“ — в

розумінні розбишацької інтелігенції, але є між ними й представники — так сказати — професійної інтелігенції. Це вкляв Мрич, б. підпоручник військової польськ. б. учитель і дентистичний техник, відзначений хрестом за „оборону Львова“. Без сумніву, ця „розбишацька“ є неапатично характеристична для оцінки „патрістичних“ побудів такого типу.

Не будемо вважати за оригінал навіть рестрацію „бравурних“ вчинків цих розбишак. Вистава згадати, що в процесі чергуються товсті написи, як „Злочини польських бандитів“, „Ванда похліла перед судом“ і т. л., а над усім тим розтягається „кривава“ слово: монструальність, себто щось страшне, парварсько-дикувське, нечуване і невидане.

Цікаво, що одним з оборонців польських розбишак є „славетний“ Торрес, оборонець Шварцбарта.

Після двох тижнів допитів обантування і свідків, скінчилося доказове поступовання. Прокуратор був у дуже скрутному положенні. Париж бачив уже всієї чужинної процесу, але такого оригінального що не було. Буз процес з приводу вбивства альбана Есола-Пані, з приводу вбивства от. Петлюри, але всі ті процесу мали політичний характер. А тут — процес польських розбишак, оснований на грабунках, вломах і вбивствах, довершуваних не лише на французькій землі, але й на французьких громадянах. Виступаючи іменем держави, прокуратор мусів рахуватися зі суверенітетами „симпатичними“ і з фактом, що у Франції існує величезна армія польських сезонних робітників, на яких падає чорна тінь злочинності. Тому прокуратор був примушений головним чином боронити польську заробіткову еміграцію, доказуючи, що відсоток злочинності серед неї є „нормальний“.

Менше чи більше суворий засуд на міни факту, що слава польського імені серед широких мас Франції, які не знаються на політично-дипломатичні тонкостях, набрала специфічної закраски.

В. З.

На педагогічні теми.

Проблема двох і більше мов у шкільній науці.

У латвійському фаховому журналі „Zeitschrift für pädagogische Psychologie“ ч. 9 за 1927 р. появилася стаття визначного німецького педагога проф. д-ра В. Генца*) на тему живання двох і більше мов у шкільній науці. У тій статті займається автор питанням, як розвиваються

*) Prof. Dr. W. Henz in Haag, „Das Problem der Zwei- und Mehrsprachigkeit und seine Bedeutung für den Unterricht und die Erziehung in deutschen Grenz- und Auslandsschulen“ (Zeitschrift für pädagogische Psychologie, Leipzig 1927, 28. Jahrg. Nr. 9).

МІХ. РУДИНСЬКИЙ.

Пшибишевський

Ніодни з тих великих польських письменників, що в такому короткому часі, один за одним замовкли від подиху смерті не розбуджує стільки споминів, що Пшибишевський. І як письменник і як людина. Жеромський, Раймонт, Каспрович і Паніловський ближчі поляками як патріоти. Кожний з них — навіть і для неполяків — міг дати ще не один цікавий твір і при кожному з них можна було повторити слова жалю, що передчасний скін видер ім з рук перо, що не притупило від ріді діт.

Пшибишевський належить до іншої породи творців. Крім своїх літературних споминів „Мої сучасні“, він не дав за останніх кільканадцять літ нічого нового в порівнянні з першою добою своєї творчості. Його довісти та драми останньої доби могли й зовсім не появитися, без займеншої втрати для його імені та літератури.

А проте ні при одному із згаданих імен повторюваних у некролозі рука не тремтіла із таким зворушенням як при імені Пшибишевського. Помер один із богів нашої молодості! жалібний серпанок упав

на всю літературну добу, що горіла бунтом і прискала ідеями!

Ті, що знають Пшибишевського як автора демонічних повістей буцім-то на тему пологового питання, ще й закроплених алькоголем, можуть здивуватись. Молодість, ідеї? Коли казати про онову літератури новим подихом, то Пшибишевський мало має рівних щодо оригінальності та сили свого впливу на ціле покоління. Ніхто з тих, хто під нашим небом на переломі ХХ-ого віку шукав у книжках зрозуміння модерної літератури, не міг пройти байдуже поруч Пшибишевського.

Перше враження з його книжок було немов перше пізнання змислової любови або перше запаморочення алькоголем для дозрівачого хлопця. Ніхто з нас не розумів тоді гаразд: який зв'язок із напрямком нової літератури мають гимни у честь сліпого гону жаги, — чому герої „Дітей сатани“ або „Гомо сапієнс“ мусять стільки пити, — але кожний з нас розумів, чому родичі та вчителі заказували нам ці книжки, мов отруту. Безпечними були ці книжки тільки для молодців взагалі невражливих на чар живого слова.

Слово Пшибишевського мало в собі магію музики та безпосередньої пристрасті. Музика та пристрасть олутували його, мов біснутаго. Його книжки були сповіддю людини, для якої література є лише випадковим наслідком факту, що що спс-

відь найлегше зробити їй на папері. Єдиним героєм творів Пшибишевського був він сам, у боротьбі із вогнем, що жер його, мов врождана недуга. Коли нині силкуємось засувати той його світ, яким він жив і приваблював, не вдоволяє нас ніяка метафізика кохання, ні ідеї тав. модерної літератури.

Пшибишевський умів у безоглядній наготі змальовувати містерію пологового пориву. Він не переводив меж між звірчаним інстинктом і найчистішим захопленням, відчувачи, що життя, у своєму біологічному голосі сильніше як усі поняття, само не знає цих меж. Жінка зростала в його уяві до містичної сили, тому, що вона прокидає в мушні одночасно два найбільші перні людської істоти: фізичний гін і потребу ідеалу. Любов це невідержна сила притягання, що може стати одночасно найвищим щастям і найбільшим проклятом. Вона вирішується голосом сильнішим як мозок: голом крові; вона осямає мозок ширшим світлом як найширший світогляд: полум'ям почування, супроти якого кохаюча людина є тільки тремтучою нетлею.

Письменник, що передавав ту свою жагу, оповідав вічну свою трагедію, в якій біль межував із розкішю. У цій трагедії ніякої ролі не грала якась цікава любовна пригода: її єдиною основою була непон-

борана жаждоба самця і лебедний спів утраченої туги

Читачам Пшибишевського ввижався він як демон спокуси та нічний упір, що ненавидить денного світла. Це був тихий, майже боязливий чоловічок, схожий на заблуканого фавна. Тільки його очі горіли димним блиском. Кожний, хто знав його, шукав у них переливів між любовю алькоголю і алькоголем любови. Він умів самою своєю появою творити доколка себе аврею „планетника“. Коли я пригадую йому вперше 9-літнім хлопцем у домі, де віддали мене на станцію, а де він заходив як гість, і коли пізніше я переживав хвилини гордого захоплення, що мав змогу держати в руках його рукописи і робити колекцію його творів — ніколи я не міг визволитись від почування, що з ним можна розмисляти так само просто та природно як з іншими великими: Каспровичем, Раймонтом або Штафом.

Він приносив із собою до Львова та Кракова подих атмосфери, в якій горіли і згоріли зорі німецької та скандинавської літератури. Його внутрішній боротьба нагадувала змагання Бодлера, Гюїсманса або Барбей Д'Оревілі, що невпинно налядали над прірвою дикувачою наркотиками та анкидами совісті. Як Бодлер. Пшибишевський став

мислять діти в чужих державах, де вони не розуміють ні німецької, а в школі мусять навчатися в чужій мові.

Проф. Генс є тої думки, що різночасний вплив двох мов надбавляється некорисно для духового розвитку дитини. Для потворення своєї думки покликається проф. Генс передовсім на працю Ithac-a Epstein, який досліджує la polyglotie (Payotet et la polyglotie et la polyglotie (Payotet et la polyglotie). Його свідомості людини — каже проф. Генс — можуть існувати автономно, і в обох мовах думати без посередництва рідної або якої іншої мови. Наслідком цієї автономності є, що одна мова відрається в другу і себе взаємно відрається. Проявляється це повільним говором, ледьким розумінням, уживанням мов і зворотів з обох мов, похибками в граматиці і стилі. Двомовність надбавляється некорисно і на рідній мові. Двомовність не лише зменшує спомогу мислю і швидкості думання в рідній мові, але також чистоту і ясність рідної мови. Epstein називає тому вивчення чужих мов соціальним лихом, яке, що правда, існує, але яке треба обмежити до minimum.

Інакше думають інші нпр. William Stern і своїй статті „Die Erlernung und Beherrschung fremder Sprachen“ (Z. Päd. Ps. 1919, т. 14—108). Штерн твердить, що знання чужої мови починається до кращого розвитку рідної мови і розвиває зручність (Gewandtheit) думання. На це відповідає проф. Генс, що те, що для старшої людини може бути образуючою допомогою, для дитини може стати отрутою.

Тої самої думки, що проф. Генс, є також Ernst Lenz в своїй статті „Zum psychologischen Problem der Fremdsprache und Muttersprache“ (Z. Päd. Ps. 1919, ст. 40—415). Lenz твердить, що шкідливість двомовності проявляється в школі при вивченні чужих мов, нпр. латинської. Знання латинської мови не лише вислів у слові, але також загальний духовий стан ученика: їх першона свіжість ума і класи до класи нидіє, її місце займають тріст, безучасність, важкість.

Дослідник мов Laurie в своїй книжці „Language and Linguistic Method“ пише про те так: „Коли дитині було можливим різночасно в двох мовах жити, то він пізнає її інтелектуальний і духовний стан через те не подвоює, але розподіляє. Одностійкість духа і характеру ледь могла би серед таких обставин удержатися“. O. Jespersen в своїй творі „Die Sprache, ihre Natur, Entwicklung und Entstehung (Übersetzung von Dr. R. Hiltner und D. K. Valbel, Heidelberg 1925) пише, що в житті є користь з того, як хто знає більше мов, однак за ту користь треба дорого заплатити.

G. J. Nieuwenhuis, начальник шкільництва в нідерландських Індіях в своїй статті „Hooger Onderwijs in Indie“ (J. B. Wolters, Groningen 1924) пише про малай-

жінки більше залежить від гарної цери, як від багато інших її принад. Найвибагливіші вимоги заспокоїть у повні постійне вживання мила Elide Favorit, яке робить церу гарнішою і делікатнішою, ніж вона була дотепер. Мило Elide Favorit добре хоронить делікатну церу. Це мило має при низькій ціні догідну форму, мистецьке опакування, сильний, тривалий і вибагливий запах. Присмне і підсвіжуюче краєвої продукції.

Мило ELIDA Favorit

ських дітей, що мусять вчитися голландської мови таке: „Небезпека занепаду думання збільшується вчасною інтензивною двомовністю, яка, як доказує практика і твердять педагогі та психологи, здержує розвиток мови, а через те і думання. Двомовність, коли дома і в школі говоряться різними мовами, спричинює дуже великі психічні шкоди: через те терплять і власна мова і власна культура. Вчасна двомовність — це підтинання коріння власної культури“.

В своїй книжці „Opvoeding tot Autonomie“ (J. B. Wolters, Groningen 1923) згадує Nieuwenhuis такий випадок: „До одного лікаря привнесено дитину, якої батько був голландцем, а мати англійкою. В Європі говорила дитина двома мовами. В Батавії долучилася до англійської і голландської мови ще й малайська. Наслідок був такий, що дитина взагалі не могла говорити. Лікар порадив говорити з дитиною лише одною мовою і аж по довгій лічченню дитина виздоровіла“. А проф. Генс

оповідає про такий випадок: „Мати англійка, а батько німець мали хлопця і жили в Англії. До п'ятого року життя говорив хлопець лише по англійськи. Як настала війна, батька англійці ув'язнили, а п'ятилітній хлопець дістався до Німеччини, де мусів вчитися говорити по німецьки. По році перенеслися родичі до Голландії і хлопець мусів вчитися по голландськи. Від того часу хлопець взагалі не може говорити — тепер має 13 літ — і дуже боїться чужих“.

Цікавою є думка Hanbury-a Hankin-a, який в своїй книжці „Common Sense“ (London 1926) говорить про значення вивчення чужих мов на розвиток практичної купецької інтелігенції. Він каже, що вивчення чужих мов, коли воно відбувається в шкільній віці, впливає некорисно на розвиток практичних купецьких прикмет. Бож відомим і замітним є факт, що англійці, в якого практичну інтелігенцію як купця нема що сумніватися, майже не вчиться чужих мов.

Звеличав Шопена розливав-ся гомом ліризму, що мала в собі пристрась розбурханого крові, ніжність антифони і безглузда паної нощі. Вуха Пшибишевського ловило не тільки музичні акорди; воно заступало йому зір. У його творчості нема ніякої обсервації; зовнішній світ не існував для нього більш як для токуючого готура. Зате він мав подиву гідну пам'ять слів, ідей, ідей, ідей. Його літературні спомини вперед 30 літ „Мої сучасні“ киплять живучістю. Те, що він чув у дискусіях за каварним столом, творило його світогляд тріакише, ніж томи прочитаних студій.

У тому, що написав Пшибишевський нема ні одної тини компромісу із обставинами, від яких залежить матеріальне становище письменника. Шум, що творився докода його творів не йшов ніколи від млина реклами. У відродженій своїй державі колишній князь слова став якимсь підрядним залізничним урядовцем на провінції і який це не був сором для уряду, то смерть могла його застати над якимсь канцелярським шпаргалом.

Коли Польща хотіла мати гідного лауреата Нобля — Пшибишевський міг їхати в столицю країни Стріндберга по нагороду як старий знайомий. Реймонт у порівнянні з ним є письменником без індивідуальності та без одної ідеї; за 10 літ в історії польської літератури він не чинив

КН. КАРЛО ВИХАВ ДО РУМУНІЇ

Білгород, 25. листопада 1927.

„Правда“ пише з Парижа, що чл. Карло, після того як очолює 10 год. виставу телеграму в Румунію, негайно відправив розпорядження в справі виставу. Кн. Карло вийшов поспішним поїздом в год. 11.10 у напрямі Румунії.

РОЗВ'ЯЗАННЯ РАЙХСТАГУ.

Берлін, 25. листопада 1927.

Німецький кабінет на останній засіданні устійлив рішення розв'язати райхстагу на червень 1928 р. Нові вибори відбулися би ще перед зимовими. Часопис подають, що рішення цей можливий лише тоді, коли до того часу будуть узгоджені закони, в справі платні урядовців і в шкільних справах. Щодо закону про урядовців нема сумніву, що буде узгоджений до грудня.

Що двомовність некорисно впливає на розвій ученика, про це кажуть досвідчені перекладачі в різних школах при допомозі тестів. Англії D. J. Saer, Frank Smith і John Hughes ствердили шкідливість двомовності на дітях в Уельсі (Wales), де діти говорять дома уельською мовою, а в школі учаться в англійській мові. Діти, що говорили дома лише по англійськи і вчилися в школі в англійській мові, ставали більше розвиненими від тих дітей, що дома говорили по уельськи. Показалося також, що студенти високих шкіл, які говорили і вчилися в одній мові, були духово краще розвинені від студентів, що дома говорили іншою мовою, а в школі вчилися в іншій. З цього виходить, що двомовність відбивається некорисно і на старших. У двомовних десятилітніх дітей стверджено нижчість інтелігенції середньо на 1 рік. Ті самі вчені тестами доказали, що двомовні діти не такі певні в розрізюванні поняття „правий“ і „лівий“ як одномовні, і також ритмічний зміст показався у двомовних дітей гірше розвинений, ніж у одномовних. Велике значення має проблема двомовності для Бельгії, де одна частина населення говорить по французьки, а друга по фламандськи. Отже в своїй творі „Bilingual Teaching in Belgium Schools“ (1902) наводить T. R. Dawes думку директора одної школи, що слабші поступки фламандських учеників треба приписати двомовності.

(Докінчення буде.)

ФУТРА

жіночі, мужеські і діточі, містові і подорожні — першокласно виконані — добрий товар — низькі ціни — догідні умови сплати, найкорисніше у фірмі,

Андрій Кузьмінський

936 Львів, пл. Маріинська 9. 4-5
Тел. 42-53. (у виходу Рутівського).

на рабам споку і отрут, находячи кождої в гіркоті розчарування; як Гюїсманс, повторив він за героєм „A rebours“: що биль загострюється з віком нервової вражливості та ірраціональності на ідеї; як Д'Оревілі корився він перед борвем свого темпераменту; як Стріндберг з доби „Ферно“ шукаючи непохитного, загораду казав він собі: не вірю, але я скільний вірити, що наймудрішими стаємо у хвилинах, коли найменше знаємо. Мозок Пшибишевського, мов в Едгара По ставав наперемінно найпакішою та найбільше студеною частиною їх організму; оба вони розбурхували його та втишляли цим самим джерелом — страшною емоцією. А при цьому владному ніжності та молитовна екстаза Новалиса, який мусів його положити думкою, що була мов епітаф на мавзолею його творчості: „Schickel und Gemüt sind Namen eines Befriedes“.

Поєми прозою Пшибишевського між його „Літми до нощі“, перекладені ним згодом; його метафізичні маніфести це-ж модерний „Гайнріх фон Офтердінген“. „Das Denken ist nur ein Traum des Fühlens, ein erstorbenes Fühlen, ein vergrauenes, schwaches Leben.“

І це казав той, що втягнув у себе інтелектуальну атмосферу німецької філософії! Та з усіх цих голокружних вершин читачі Пшибишевського із агітацией, що мав у

собі чимало подиву, передавали собі довгі роки на вухо, що для цього спокусника жінки двох великих письменників, Стріндберга та Каспрівича, покинули своїх мужів! Та чим були такі життєві перемоги Пшибишевського супроти тих пораз, з яких він сповідався у нестямі одержимого дєрвіша?

Хочете нині здати собі справу із величини Пшибишевського, піchnіть із порівняння його з Винниченком або Арцибашевим. Вони теж не здужали на любов „поза добром і злом“. І що вони з неї зробили? Дискусію у соціалістичнім гуртку із глибокоумним висновком: що любов це фізіологічна функція, яку тав. поступовець виконує без огляду на суспільні пересуди, а на власний рахунок, матеріальний і духовний. Якою найністію віє із цієї жеробчої „вільної любові“ навіть у порівнянні із „Богомою Християні“ першою реалістичною норвежською повістю, за яку автор, Ганс Егер, мусів покидати межі своєї батьківщини!

Коли Пшибишевський взяв за перо, він мав за собою уже такі твори. Перед собою мав одно із найкращих середовищ для розвитку таланту: гурток письменників і артистів, що жили як друзі, а змагались між собою за ідеї як вороги. Та в собі мав Пшибишевський почуття стилю. Мов музика, що не потрібує слів, його слова не потрібували му-

навіть окремої глави. Жеромський, при всій ширині своєї чутовності, не міг ніколи виводитись від себе-любства: грати роллю провідника народу. Пшибишевський, як Виспянський, мав у собі іскру геніальності.

Така одна іскра осяє творця зроджені серед найбільше задуманого чаду. Коли письменський талант стає вже тільки згаринем давнього вулкану, ще й тоді він у силі бухнути омхом жаги, що і в спомині зберігає своє тепло. 15 літ не читав ми Пшибишевського, мов не слухали друга затраченого дєсь у металічній події. Може нині, коли відчинено його твори, важко на: буде оборонитись перед ніжковим здивуванням: що колись, у дніх молодості, з них знімався дим, який закривав нам денне світло і заступав нам сяйво у безсонних ночах. А в тім: мине ще пизка літ; може а ми підійдемо до межі, на якій перестало бити серце автора „Таня кохання та смерті“, та навіть тоді, коли вирине у нашій спомині його постань, наше серце напевно забється живіше, мов на спогад великого кохання, в якому важко відрізнити прокид зміслів від набожної шани і пняє шаління від щастя-тішого пориву

ВУТРА

ЖІНОЧІ
МУЖСЬКІ
ПОДорожні

На довгостроковий кредит
поручає
Власна — Робітня кушнірська і крапівська

СТАНІСЛАВ СТЕМПКОВИЧ

Лавів — пн. Капитулярна ч. 1, 83 70-7

3 театру.

„Паганіні“, оперетка Легара.

Згорі азіл ствердити, що лібретто цієї оперетки — твір чисто ремісничий, без путівного змісту, без якоїнебудь логіки. Два Чого автори (Павло Кнехтер і Вольф Енбах) не спромоглися хочби на один добрий дотеп і взагалі анінули банальний фабрикат без тіни здорового гумору, такого необхідного в кожній оперетці. Як далеко відбивають нинішні т. зв. „оперетки“ від давніх, класичних опереток, що звеселяли наше око й серце і лишали по собі такий милий, привабливий споминок! Якби не мелодійна, легка музика Легара, а ще більше знаменита обсада головних ролей і взагалі ціла сценічна обстановка, що просто пологнула видаляю, то „Паганіні“ провалився б на цілій лінії. А так ця безглузда, нудна, довжелезна оперетка — навіть подобалася і певно не скоро зійде зі сцени міського театру. Заслуга в цьому, як уже сказано, в добрій обсаді (Міловська — княгиня Лючі, Рильська — примадонна Белла, Островський — мужик Люче, а передовсім Татчанський в ролі маріава). В ролі Паганініного антагоніста Радислав Петер у зовсім непотугачій масці, хоч співав і грав цілком поправно. Помітні ролей обсади були без заміту, особливо добрий був п. Шосаян.

Окремо слід згадати про регарні, цілком нові декорації п. Бальца та про стилізовані костюми, що своїм багатством і вишуканістю малили око. Балет причинився теж немало до успіху цієї оперетки, добре виявилася всієї аванданія й оркестра. Хори були слабші, але співали соли вміло і співали п. Рак по мистецтву. Загалом виставу приготувано дбайливо і введено її, не жалючі коштів. І. Н.

Поможіть здвинути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчим ділом зрозуміння важкої культурної праці і виявимо свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвал ч. 7, Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

За розвиток українського спорту.

ПЕРЕД ЗАГАЛЬНИМИ ЗБОРАМИ СПОРТ-ТОВА „УКРАЇНА“.

(З колу українських спортсменів.)

Світова і анархічна війна, що поробила у нас такі великі вилами на різних ділянках нашого життя, по минулих і спортових діяльностей. Спортові товариства, які повстали перед війною, а саме у всіх наших найбільших містах і давали заповору, що розросталася до світанку розширення, закінчили майже цілком і лише в ряди-годи дають про себе знати якось імпресією. Так було і з нашим столичним спортивним товариством „Україна“, яке в минулому році святкувало 15-літній ювілей свого існування. Кажемо: існування, а не діяльності, бо на протязі цілої війни всім нам було не до спорту.

Щойно десь в 1920 р. „Україна“ починає будитися зі сну. Знаходяться люди доброї волі, які на руїнах минулого думають будувати нове життя, але праця не клеїться йде нестачі матеріальних засобів і взагалі слабого зацікавлення спортом нашої суспільності. Дуже обмежені відомості в товаристві передостанній його голова, інж. Шляхав, який, на жаль, мусів рідко залишати Львів і тим самим працю в т. в. вже адалася, що в біжучий рік пропаде марно для т. в. та члени його розійдуться по різних суспільних клубах і будуть алобувати дари в чужих барвах і для тужит, а тим самим пропадуть для нашої нації. Не сталося воно так лише завдяки інтенсивній діяльності, яку проявив теперішній голова т. в. і ті обставини, що серед польського спорту розстав роздор.

Літній сезон уже безнадійно проминув. Колючи „України“ проминали м'яч на лопаті і санки, тому слід позити колючі підсумки за минулий сезон. З трьох секцій т. в. лише секція конного м'яча проявила інтенсивну діяльність, бо ще відносно року відпочатку існування т. в. не було такої кількості змагань в одному році, а саме 34, а того 30 у Львові, 2 в Коломиї, 1 в Тернополі і 1 в Золочеві. Виграно 18 змагань, програмо 11, нерозіграних було 7. Кількість голів 115:81 на користь „України“. Голі для „України“ отримали: Кобзар 31, Терещуків 26 (в т. в. 13 в карточці), Сич 24, Мурський Гренчук, Топш по 6, Любчик 5, Цимбала 4, Дірко і Блпач по 2, Воробець, Кордуба, Петрик, Коук по одному. Були участь у змаганнях: Терещуків 39 р., Воробець 30, Гренчук 29, Кобзар 26, Топш 23, Любчик 21, Цимбала 18, Оприск, Ревека 16, Воробець, Дашківський 15, Мурський, Дірко 14, Барчак 10, Любчик Біла, Бутель 1 і Петрик.

Бутель П. о. Рак в. Крук, Холодний з, Терещуків П., Жаківський П. з, Янчик Варвасевич І. Капітаном дружини був Мичкошій, північне Терещуків, Седлацький пн.; Стопчик, Воробець, Любчиків і Жаківський. Така кількість змагань не може початися в один український клуб у прав, а адаліти і польські та жидівські клуби не порівняють цієї цифри.

Щоб було повнішою, що наші спортсмени з таким завзяттям паялися до дія, чим покинути собі руханість і поринуть великі гонимі „України“ в цьому сезоні? На це скажемо ось що: Лавіне „Україна“ на мала а ніж грати. Всі польські, жидівські і німецькі клуби були в нас згуртовані в державному „Зайоні“ Північ Немецький і в клубі, які не входили до цього „Зайона“. Ім не вміло було грати. Як вони члени „Зайона“ були асоціалізовані і не відокремлювалися від цього „Зайона“, „Україна“ і всі наші неспокійні змагання провинували клуби були відокремлені і могли відбувати змагання лише між собою. Але такі змагання кінчилися аніжачно дефіцитом, бо кошти спростувалися дружини до себе пішли не оплачувалися і наші клуби понадали в потяг спростували мати-маті положення. Крім цього рівень наш клубів був настільки низький, що не міг будувати зацікавлення серед громадянства, а суспільні спортові репрезентанти характеризували його як „бездішну копанну перелюбного адалу“. Нашим клубам пийшло на добре, що в біжучий рік в „Зайоні“ встав роздор. Відшість клубів у Польщі зустрілися зі „Зайонами“ і змагання в „Паністові Ліви Північ Немецький“. Цей роздор дав змогу „Україні“ і всім нашим клубам амірити свої сили з суспільними клубами, польськими і жидівськими. Спеціально „Україна“ не проявила нагоди і розіграла змагання зі всіма головними клубами у Львові і на провінції.

Слід признати, що ці змагання пийшли для наших клубів лише на користь. Рівень гри пийміся настільки, що деякі польські спортсмени, що займають навіть дуже початі мієня серед польського спорту, пачали вискакуватися про гру „України“ в дуже прихильний дотеп, а навіть відчували український дружини снілау будучність. А говорили на лаві зовсім обеснєтні, безпастотні. В пачі а ним почало проявлятися зацікавлення нашого громадянства і серед нашого громадянства. Коли давніше приходило на наші змагання 30—100 осіб, то в минулому сезоні стало по 500—600 і більше, а раз досягло навіть рекордної кількості, бо 2 500 осіб (на змаганнях „України“ із захарпавським т. в. „Ручі“). Правда, багато ще часу пройде, аки дідемося, що на наших майдані почнеся 20 тисяч видців, як це було давніше в Катовах на рішачих змаганнях за мистецтво Польщі між місцевими німецькими клубом і українським „Віслом“. А не адалувати вже про ці „лавильнісі столотворення“, які бувають на міжконтинентальних змаганнях у Віллі чи Лондоні, де кількість видців доходить і переодить пераз сотні тисяч.

Що представляє для нації фінанше виховання молоді, аридувати, адалісти, всі народи світу, крім нас. Невеличка, ала Фінляндія вислала в 1924 р. своїх змагунів на Спортові Олімпіади до Париза і чотири рази її державний прапор пийшав на високому мапі стаціона. А довжина конаного м'яча „Уругвай“ — чи не продала пачі амерьянської адаліти більше, ніж неода І дипломат? Чому ж отже ми, маючи такі самі фінанси, аки і інші, плентамось у твості всіх народів світу і не аміємо на яку статі? Пора і нам адаліти за це діло в ударному темі і адаліти серіозно справу фінаншого виховання молоді. Пора покінчити вже раз з пустими базачками, а треба постаратися в першу чергу про тих, котрі мають виховувати фінаншу нашу молодь. Коли не маємо своїх тренерів, коли не маємо аміи навіть обсадити посад учителів руханки в нашій „Рідній Школі“, і користуємося апанями людей, дуже часто ворожих нашої нації, то айдіи учинити до чужих. Не вірмо, що змагання нашої дружини з польськими чи жидівськими ширять спортивізм, бо змагання — це не співтоваришування, а завзята боротьба на зеленій мураві за першество. Менші страти понесуть наші клуби і наша нація, коли організувало приотупимо до змагань з суспільними клубами, коли виробимо собі можливість мріяти свої сили з ними постібно, тим більше, що розлад у польських спорті вже кінчиться і наші клуби можуть бути анов пітком відокремлені. Разом з таким поставленням справи снікнеться дезорція наших кращих змагунів до чужих клубів, бо кожний амагун аміє показати свою адаліть у своєму клубі і на потребуватиме шукати шасті і слави в чужих і там кінеш-кінів пропадуть, як це було а глачем „України“ Савкою (що те пер у „Чарних“) і іншими. Сьогодні ми бачимо між польськими клубами багатство наших найкращих гравців, які пропадуть для нас саме тому, що не мають аміи вступати на ширшій арені в барвах українських клубів, бо ми не маємо ніде вступу аки до організації. Не треба також забувати, що нам належить поміч на фінанше виховання і від держави і від громадських урядів. Із субсидіями, які призначує на це держава і міністрат, ми досі нічого не мали а вми

БЛ ДНИЦЮ неможливість усунути, ала змичною, віджичляючи, побуджич аметит, пачінаний середик для реконвалесцентів. М-ва Кшиштофорського, кино кіно-халізіне на єспанський майдані. До набуття у всіх антиках і драгатуріях. Ціна за фл. 475 зол. пн. 240. У власнім інтересі адаліти виважно М-ва Кшиштофорського аки хімікативне. Laboratorium chem-farm. Mr. M. Krzyzoforski Tarnów. 57

нам спрavedливо належаться і пч ми мусимо алобути

Ті чинники, аки фінанше виховання нашої молоді лежить на серці, повинні пачі адаліти пачінаючи над цєю справою. Нехайже вони спрavedлять всі стручочки нашого спортового життя в одно русло і нехай дадуть йому відповідний напів, щоб ми анішній накінеш з цього загарованого кола — для добра українського спорту і цілого українського народу Ч.

† „Осмертні згадки.“

о. Андрій Тимук, поч. совітник Митроп. Консисторії, коучат і парох Гуминки, те. ребовельського повіту, член усіх повітних і місцевих українських установ, горичий патріот, що до останніх хвилей своєї життя брав живу участь у житті політичній, культурній та економічній нашого народу, по короткій недугі, аосмотреній Найса. Тайнами, помер 24. листопада п. р., проживши 77 літ. Похорони відбулися в суботу 26. листопада 1927. з парохіальної перки до рідної гробниці на місцевій панітарі. — В. П. П.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. П. Карабіневича:

- 36 ор і:
- 27.XI. Віл.
- Озірка:
- 28.XI. Пінганка Аза.
- 29.XI. В. Я.
- 30.XI. Вихрест.
- 1.XII. Запорожечі за Дунаєм.
- 2.XII. Майська ніч.
- Тернопіль:
- 3.XII. Пінганка Аза.
- 4.XII. Гейша (прем'єра), перший раз на українській сцені в Галичині. 993 1-7

Відчит д-ра Івана Крипкевича про: Устави українських шкіл в XVI—XVIII. стол. відбується заходом філії „Учит. Громад“ в неділю 27. листопада 1927. о год. 11-тій в школі ім. Шевченка, при вул. Мохнатого ч. 10. О 9-й сніснену привзу просить Видл. 990 1-1

На „Рідну Школу“ зложив Вп. д-р Михайло Волошин, адалокат 20 зол. зм. снє осібних подяк ВП. Товариствам та поодиноким Вловжичам Громадянам а з особіа Членам Союзу Українських Адалкатів за їхні ширі приватання з ініціати. Жертводавчєні складає ширю подяку Головна Управлє. 999 1-1

Позір Скататичина! Два з. грудня о 1. год. відбувається в доміні Читальні „Просвіт“ в Грималові довірочна нарада (на підставі 2 б закону про збори). Реферувати будуть делегати Центр. Комітету: (УНДО) зі Львова і Тернополя. Прошу свідетичів прибути на нараду і пачі алувати, щоб а кожного села прихало 4—5 делегатів села. — Олександр Пісєцький, голова Поз. Нар. Комітету.

Будова дому „Рідної Школи“ в Чорткові. Відозва. Від двох років Комітет будови Рідної Школи в Чорткові (ах секція Кружка Р. Шк.) абирає фонди на будову дому, з аким має аналити приміщення народної школи і гімназії „Рідної Школи“. Зі арозумінням справи і шепро ставлять-ся широкі маси чортківського і суспільні повіті до амагань Комітету. Виснажече війною населення аложило в цих двох роках поважну суму, за яку Комітет купив у найадаловішій частині Чорткова площу 3112 метрів, де а вселюю має намір похаліти аугольний камінь під будову дому Р. Шк. Сама будова буде коштувати 13—14 000 доларів. На її частіне покриття Кружок має площу коло адалітніці (партієт а. 000 доларів) рашту мусити аложити суспільності. Приходи Комітету були: від 26. 6. 1925 до 26. 9. 1926 р. аібрано 475.75 доларів, від 26. IX. 1926 р. до 30. X. 1927 р. аібрано 1.018.10 дол. Сума аіборк 1.785.92 дол. У цьому а Америкі 152 доларів. Розаходи Комітету: На купівлю площі для Комітету 1.380.80 дол. (Площа коштувала 1.321.80 дол. рашту 101 дол. для Кружка а продажі поля в Калі-лод. для Кружка а продажі поля в Калі-лод на села) 136.75 дол. Порторія, поа-лод, друки 45.64 дол. — Сума розах-тів 1.518.10 дол. Остає в асі а дичи 30. X. 1927 р. 27.73 дол. Щоб можна почати і весті будову — мусити відгелер аібори абільшитися, хоч гриві зроста. Комітет авертається з покликом: Нехай а алодім авертується школа гімназії, асуватих місцевий Комітет і абирає аібори адаліти

Театри.

- Клеоп. Український Театр під дир. П. Карабіневича. (вул. Шашкевича). 2-го год. 3. пог. „Ой не ходи Грицю“.
- 7-го год. „Гарфія Маріа“.
- Міський великий театр:
- 2-го „Паганіні“ оперетка Ф. Легара.
- Вечером 7-31 вечером.
- 2-го Святоїна Академія в честь Вишневського. Год. 1-а.
- 2-го „Серед розтанцованих суконь“.
- год. 3-го.
- 2-го „Паганіні“, год. 7-30.
- Міський театр говісці:
- 2-го „Помежана краса“, фарса Яст-мєль-Зелеского.
- Вечером 7-30 вечером.
- 2-го „Азі Мін“, аніжальні цини, год. 3. пог.
- 2-го „Дремована краса“, год. 7-30.
- Кіна.
- 2-го „Заква-а дільниці Альжиру“.
- 2-го „Веліч і нуджа Куштузали“.
- 2-го „Зов мур“.
- 2-го „Фаворита Ротін ала“.

ФАБРИКА ЧЕКОЛЯДИ А. ПЯСЕЦКІ С. А. - КРАКІВ

Знамі з своєї доброти і чистоти виробів: а то: Чеколяди де-серти, сметанкові, першорядні чекю-адити-ном великий вибір ароматизованих нарядів Як спеціальність ліжарський покриття поручатку Чеколяди з сальбірозою для цу-крово надухних і чистити і віджальюють

діти або бабачки їх можна дістати в гі-мназі Р. Ш. в Чорткові. Складається жер-тви на освіту інституції, але складає-те не! Нехай всі наші організації по се-ах: Чортків, Кооператив, Союз Укра-їнок, Союз і Луїг призначити від се-бе до будови і обслуговування на ціл дате-ни між членами. Рідна Школа ширить світло науки між всіма верствами і ста-чими народа і всі версти і організації повинні її піддержувати. Зібрані гроші посилають: Українська гімназія, Чортків (на будову). — Чортків, 27. листопа-да 1927. — Д-р Іван Гринчишин, голова Кружка, Віктор Петричак, управитель Школи, Д-р Антін Горбачевський, Д-р О-стап Юрчишинський.

Виділі фінанси Т-ва "Просвіта" ім. Т. Шевченка. складає найсерdecнiшу по-явку Вл. Панам, що починається до при-кращення вистави книжки а се: М. Хаму-ли за випищення кидишів і п. Дельсене-чери за випищення дошок. За Виділі фінанси Т-ва "Просвіта" ім. Шевченка у Львові Я. Біленький голова. П. Петрич секретар. 995 1-1

Концерт ланістки п. Галі Паго-динської відбувається в Станіславіві 2. грудня в сали "Сокола" о год. 7.30 веч. В програмі твори Вагнера, Бетовена, Брамса, Шопена і Шумана. 995 1-1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

СВ. НИКОЛАЙ, сценічна картина Ма-ри Пеленської, дозволено до ви-став реско. Дир. Подіш у Львові з дня 5. XI. 1927. до ч. 5605/27. До набуття з кожної картини. Головний склад: На-хладія Михайла Таранька, Львів уа. Зіморонича 3. — Ціна примірника 50 сот., з пересилкою 60 сот. Гроші прислати змачками поштовими. 10 3 1-3

ХЛОПЦІ до науки негайно пошукую. Ліпницький, шевський майстер, Львів, Зелена 32. 988 1-1

КОМІШІОНЕР приймється негайно до канцелярії на повні. Зголошення при-силати до Адм. "Діло" для д-ра А. С. 987 1-1

ПОШУКУЮ Ольгу Боровської учитель-ки з Вікна (Окла) на Буковині. Ласка-ві зголошення: Олександра Леонадська Перемишль, вул. Попелів ч. 4. 997 1-2

СОЛІОСПИВІ. В. Безкровний: Чари нощі, Сніжки мені, І сад зацвів, І знов стріши чутки, На склоні гр. Рожевий висте, Затремтін струни. 998 1-3

ГОДИНИК Ваш буде найліпше напра-влений і найбільшій годинникарській роботі Івана Зельтенрайха, Львів, пл. Марійська 5. — З прохання просимо репа-рації прислати поштою. — Старомодні таємні годинники переробляємо на ручні. 361 39-?

УЧИТЕЛЬКИ Р.Ш. На дуже доглядних умовах виконує для нас краєвські роботи лише А. Огороднік, Жовтківська 26. 990 2-3

НАЙСТАРШИЙ в краю за сний склад Годинників і Біжутерії Ю. Домбровський нєсл. Ю. Домбров-ський — А. Розовський поручає свій багатий вибір по конкурентній ці-нах Львів, Академічна 2. (Готель Жоржа). Ціотані умови. Власні роботи. 110 16-?

ОГОЛОШЕННЯ.
За оголошення Редакція не відповідає.

ВИДАВНИЧІ НОВИНИ!
В. ІВЛНОВ:
ПОВОРОТ БУДДИ
Повість найвишачнішого сучасно-го письменника СРСР. Ціна 2 зол.

Б. ПІЛЬНЯК:
СМЕРТЬ КОМАНДАРТА
Сензаційна повість про загадочну смерть командира більшовицької армії Фрунзе. Ціна 0-60 зол.

Замовляти у видавництва
"ІЗМАРАГД"
Львів, вул. Словацького ч. 14.

410 вартісних предметів 15 зол. 80 сот.
Під ключем мінімаль-ний зиск, а великий о-борот вислаємо по одержанню письменно-го замовлення комплет, що складається з слі-дуючих предметів:

1. годинник мужеський, ніклевий, швейцарський, з добрим ходом.
2. І ланцюшок до годинника по-золочений або ніклевий.
3. І бритва загранична доброї якості.
4. І пензель до голення з добрим волосом.
5. І мисочка до голення з алюмі-нієм.
6. 3 хустинки мужеські великі.
7. І пара мужеських тумових під-вязок з добрим ланком.
8. І краватка шовкова у всіх красках.
9. І гребінець кишеневий з фу-тералом.
10. І ніжик сталевий.
11. І пара слинок з амер. золота або срібла і ще 399 предметів кон-че потрібних в кожн домі і для кожного чоловіка.

Цілий цей комплет вислаємо ли-ше за зол. 15 сот. 80, такий самий в ліпшій якості Л. зол. 18 сот. 80 якості Ц. зол. 21 сот. 80 якості Н за зол. 24 сот. 80. Комплети висла-ємо поштою а добрим опакованню без якого завдатку. Платитись при відборі — За опаковання і посилку платити купуючий. Без ризика. Не-подобаючийся комплет приймаємо відворотно та знертаємо готівку. Замовлення просимо адресувати:

Польська Конк ренція
Варшава, Налефкі ч. 23/25

Подяка.
Всемогучий Бог покликав до себе дня 17. XI. п. р. Найдорошу Жінку-сестру бл. п. Олену в 43 роки життя. В несенню хрест-врати Найдорошої Особи не ро-дишиди мене самого мої добрі сусіди і парохіяни яким отсим почувасмося до обовязку зложити найширшу подяку. В першу чергу дякуємо Вл. п. Тарна-вський п. Собчишинові і Вл. п. дир. Мо-розові за несення першої потіхи розради і помочі в тяжкій горю. Серdecно дяку-ємо Вл. п. Глиньскій, Вл. Сайкевичеві, Вл. Кравичеві, Вл. Довговай і Вл. Коза-ковій які прибули з потіхою і помічю в заряді домом. Складаємо щирю подяку Вл. о. сов. Довгому, о. Кравичеві, о. Сайкевичеві, о. Волинцеві за відправлення пахадиди над домоміною Покійної. Дяку-ємо сердечню Вл. о. дек. Стисловському і о. сов. Головацькому за їх провід в по-хоронах, як рівнож Вл. о. сов. Завадов-ському, о. Кравичеві, о. сов. Довгому, о. Волинцеві, о. Сайкевичеві, о. Телішев-ському, о. сов. Помбчевському, о. Мель-ничеві, о. Фалієвичеві, о. Лотошському, о. Петровому, о. Барановському за відпра-влення похоронних обрядів і за труд при-буття на похорон, щоби своїми молитва-ми супроводити Покійницю на вічний спочинок. Дякуємо о. Сайкевичеві, о. Ло-тошському Вл. Д-рові Троянові, п. Багла-йові за прегарні бесіди виголошені над домоміною Покійницею в домі, перед Чи-тальнею і над гробом. З окрема дякуємо Товариствам "Читальні Просвіта", Коопе-ративі "Злука", Братству Найсвятіших Тайн, Управі школи, Начальству громади, дівчатам, за зложення вітця на домовину Покійниці. Дякуємо рівнож шкільній дів-торі під проводом Вл. дир. Мороза — як теж ходоріаському хорові "Воля" під управою Вл. дир. Сидора з Молодича, який своїм прегарним співом авелічав цей сумний обряд. Дякуємо п. Собчишинові і п. Стисловському впрядчикам похорон-ного походу. З особна дякуємо господарні п. Насті Принді, яка через весь час не-дуги Покійниці а повною посвятою сво-його слабого здоров'я доглядала недо-жу. Щиро дякуємо всім жом парохііанам за несення потіхи і матеріальної помочі в формі підво і грошевих позичок, з особна п. Баглаєві Панькові, п. Баглаєві Василеві, пані Касій Кручак, п. Касій Гарасимів, п. Олені Гураль за їх труд несений при приготуванні прийття для мріям. Вішні дякуємо всім-всім громада-нам села за численну участь і звелічання сумного похоронного обряду — як рі-кож велике Спаси-огі всім за численні ви-слови співчуття надіслані знайомими і при-ятелями. Усім Нам хан Всевишній стори-цею нагородити! — о. Теодор Гайда, муж, Фадина Йодко сестра, о. Петро-мишко шватер, Насиль Костюк вихо-ванок. 982 1-1

Польська Конк ренція
Варшава, Налефкі ч. 23/25

д-р Маркіян Дзерович
спеціаліст внутрішніх недуг
ординує від 1. грудня 1927
у Львові вул. Кохановського ч. 100
пристанок трамваю 3, 6, 7.

Спеціаліст недуг легіва, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
Львів, ГОРОДЕЦЬКА 46.
858 Пересвітлення Рентгенон 18-24

Д-р Стефан Федак
провадить поновно
адавокатську канцеляр'ю
у Львові, вул. Сикстуська ч. 48.

Присилайте передплату!

ДАМ гарну посаду тому, хто мені по-зичить на короткій час 300 доларів. Зго-лошення слати до "Пі-ла" під "Гаразд". 1001 1-1

УЧИТЕЛЬКА бажає завести переписку зі старшим поважним товаришем. Ціль ви-міна думок. Poste-stante Dynów dla "Fatimy". 981 2-2

Спеціалістка
дитячих недуг **Д-р Ольга Ган**
б. лік. париських шпиталів, орд. від 2-3
Львів, вул. Городецька 46.
Пересвітлювання Рентгенон, кварцева
лампа. 4-4

НАКРИТТЯ з хінського срібла най-ліпшої якості 24 штук (6 ложочок, 6 вилок, 6 ножів, 6 ложочок) зол. 24-36 880 тільки у вибріжках 3-3
С. А. РОПШІЦ, Львів
Сикстуська 16.

КОМПЛЕТ перша СОРТА ЗОЛ. 28.
6 ложок, 6 вилок, 6 ножів і 6 кавових ложочок з хінського срібла. 11-га сорта 25 зол. у Б. Гринберга, Сикстуська 4

Ширіть наш часопис!

Юліян Ломага — Львів.
склад вул. Сикстуська 9.
Тел. 28-70.
Заведення Механічні
вул. Піндога 2.
МАШИНИ БЮРОЗІ
МЕБЛІ БЮРОВІ
ПРИБОРИ БЮРОВІ
Мультиплікатори. Мащини до писання з письмом україн-ським і латинським. Головиний склад черенок, частей скла-дових і додатків до машин бюрових. Механічні заве-дення для п. ецізійної реконструкції і направи машин бюрових.

Найбільша в краю фабрика дзвонів
Братів ФЕЛЬДЕНСЬКИХ
в Калуші, вул. Сіпеська ч. 14.
в Перемишлі, вул. Красінського ч. 63.
відливає на замовлення дзвони гармо-нічні і поодинокі, а постійно удержує на складі звані 200 штук готових дзво-нів у вазі від 10 до 600 кг.
225 Ціни прис.упні — сплата ратами. 42-?

His Master's Voice
ці три слова означають на шліп земський и,ли вершок технічної доско-наlosti і прещізійности грамофонів та плит. Світлої слави артисти Падеревскі, Крайслер, Гайфец, Карузо, Фле-та, Шалляпін, Руффо, Батістін і інші вик-лючно законтрактовані для повищої марки. Останні таночні шлягери. 10.000 плит на складі.
Демонструється без примусу купна.
The Gramophone Ltd. London
Ген. Репрезент. на Польщу
НОСИФ ВЕНСЛЕР
рик основ. 1901
ВАРШАВА, Маршалк. 132,
КРАКІВ, Фльоріанська 25,
ЛьВІВ, Сикстуська 2.

ХОЛВКІНАЗА
(зілля)
Г. НЕМОВСКОГО
лічить
НЕДУГИ ПЕЧІНКИ
І ПЕРЕМІНИ МАТЕРІІ
Приноровлюється при недугах:
I. Печінки і на П таї II. На таї артритичнім
1. Жовчеє каміня 2. Подагра (артритизм)
2. Жовтачка 2. Ісхіяс і інші артри-тичні невральгі
3. Хронічне заперття стільця 4. Катарі нежит) жолудка і кишок.
Головиний Склад: Варшава, Нови Свят 5.
Остерігається перед купуванням коробок без до-датку припису вжиття. 5-6

РЕВМАТИЗМ
НЕРВОВОЛІ, ІСХІЯС, ГОСТЕЦЬ, БІЛЬ ГОЛОВИ
(і тм подібні недомогання, швидко і певно усуває знане від 25 літ патирання під назвою
ІХТІОМЕНТОЛЬ
Численні, щоденно напливаючі признання і подяки.
ІХТІОМЕНТОЛЬ скрізь до набуття.
Висновковий склад:
ХЕМІЧНА ЛАБОРАТОРІЯ АПТИКИ
М-ра ШИМОНА ЕДЕЛЬМАНА
в САМОРАІ.